

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för Tiveds förskola

Läsår 2022-2023

Innehåll

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för.....	1
Tiveds förskola	1
Mål med planen	4
Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	4
Inledning.....	4
Definitioner.....	5
Delaktighet i arbetet med planen	5
Förankring av planen	5
Ansvarsfördelning	5
Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan	5
Främja lika rättigheter och möjligheter	6
Främjande insatser.....	6
Kartläggning.....	7
Områden som kommit fram i kartläggningen.....	7
Förebyggande åtgärder	8
Områden som berörs av åtgärden	8
Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling	10
Lagstiftning samt stödmaterial under arbetet med planen	11
Viktiga begrepp och definitioner.....	12
Diskriminering.....	12
Diskrimineringsgrunder.....	12
Kön	12
Könsöverskridande identitet eller könsuttryck	12
Etnisk tillhörighet	12
Religion eller annan trosuppfattning	12
Funktionsnedsättning/funktionshinder	13
Sexuell läggning	13
Ålder.....	13
Direkt och indirekt diskriminering	13
Trakasserier	13
Sexuella trakasserier.....	14
Tillgänglighet	14
Likabehandling.....	14
Främjande respektive förebyggande åtgärder.....	14
Främjande arbete - vad säger lagen?	15
Kränkande behandling.....	16

Mobbning	16
Utrednings- och åtgärdsskyldighet	16
Repressalier	16
Kartläggning	17

Förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är ett viktigt verktyg för att strukturera likabehandlingsarbetet. Arbetet med att utforma planen är också ett sätt att förankra likabehandlingsarbetet och att involvera alla som berörs.

Mål med planen

All personal på Tiveds förskola tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Alla barn på Tiveds förskola ska känna sig trygga och uppleva att de blir lyssnade på och tagna på allvar.

En skolgång på Tiveds förskola ska vara säker ur ett likabehandlingsperspektiv.

Planen gäller både de situationer där det kan uppstå kränkningar eller risk för kränkningar mellan elever/barn och de kränkningar eller risker för kränkningar som vuxna på för/skolan kan utsätta elever för.

En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse alltid måste tas på allvar. Om den vuxne inte uppfattar att det är en kränkning så är det elevens upplevelse som definierar kränkningen.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling består av

- det främjande arbetet
- det förebyggande arbetet inklusive kartläggning
- det åtgärdande arbetet

Inledning

Skolans namn Tiveds förskola	Planen gäller från September 2022
Verksamhet som omfattas av planen Förskolan 1-5 år och pedagogisk omsorg 6-12 år.	
Kontaktperson för planen, utsedd av rektor Sarah Olsson 0584-473138	
Samtliga insatser och åtgärder som framgår av planen ska utvärderas Framåtsyftande samtal i början av vår och hösttermin.	
Kartläggning av barnens trygghet utifrån trygghetsenkäten med glad och ledsen gubbe som görs tillsammans med barnen inför samtalen. Och med vårdnadshavare under samtalets gång. Utifrån svaren som ges, gör vi en utvärdering och ändring av otrygga platser/situationer vid behov.	
Enkät till vårdnadshavare på vårterminen, som sedan utvärderas och följs upp vid behov.	

Definitioner

I skollagen och diskrimineringslagen finns ett antal begrepp som är viktiga att känna till i arbetet med likabehandling. Du hittar dessa i bilagan med definitioner. Där finns också olika exempel på exempelvis kränkande behandling.

Delaktighet i arbetet med planen

Elevernas delaktighet

Barnens delaktighet: Samlingar, samtal barn/barn och samtal barn/pedagoger

Vårdnadshavarens delaktighet

Enkät och föräldramöten, utvecklingssamtal, instagram, månadsbrev (mejl).

Medarbetarnas delaktighet

Enkät och gruppdiskussioner till exempel på arbetslagsmöten och apt. Samt reflektioner och diskussioner utifrån trygghetsarbete och trygghetsenkäterna som görs. Samsyn och beslut om något behöver ändras görs gemensamt hos oss pedagoger.

Förankring av planen

Planen förankras på följande sätt

Ex: Planen förankras hos personalen vid apt. All personal på förskolan läser planen i sin helhet. Planen ingår i introduktionen av personal som anställs under året. Stående punkt på arbetslaget om hur vi ska arbeta förebyggande mot kränkningar. Pedagoger för en levande diskussion om planens innehåll med sina barn. Vårdnadshavare får information via utvecklingssamtal, vid lämning och hämtning, föräldramöte, månadsbrev (där barngruppens status beskrivs).

Ansvarsfördelning

Enligt skollagen är rektor ansvarig för att planen upprättas och följs (6 kap. 10 § skollagen). Rektor ska ansvara för att planen implementeras, utvärderas och revideras varje år. All personal har ansvar för att planen efterlevs och att arbeta efter den.

Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan

Planen mot diskriminering och kränkande behandling innehåller här nedan en redovisning av hur åtgärderna och insatserna i föregående års plan har genomförts. Har insatserna och åtgärderna haft avsedd effekt utifrån de mål som sattes upp i föregående års plan? Utvärderingen är utgångspunkten för årets plan.

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats och vilka som har varit delaktiga

Enkäter till vårdnadshavare och personal. Analys under läsåret inkomna anmälningar om tillbud samt anmälningar om kränkande behandling, kontinuerlig dialog med vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Resultatet från förra planen är att barnen ej känner sig otrygga på toaletten längre. Barnen visar empati och omsorg mot varandra.

Vi kartlägger barngruppen i uppstart av höstterminen, finns närvarande i barnens vardag för att

observera om barnen visar otrygghet någonstans eller mot någon. Vilket resulterar i att vi kan upptäcka otrygga platser redan tidigt och jobba förebyggande för att de ej ska finnas.

Främja lika rättigheter och möjligheter

Arbeta med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till att alla elever och vuxna på skolorna och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem.

Främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Det främjande arbetet ska omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas med mål att förstärka respekten för allas lika värde.

Mål

Att barnen ska fortsätta känna sig trygga överallt på förskolan.

Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen

Alla

Insats

Närvarande personal i barnens samspel och planerade pedagogiska situationer både ute och inne.

Hur och när ska insatsen följas upp

Enkätfråga till vårdnadshavare som skickas ut under våren 2023. Vid framåtsyftande samtal och vid lämning/hämtning.

Ansvarig för insatsens genomförande

All personal, enligt överenskommelse om att vara lyhörd och närvarande runt barnen.

Mål Att alla barn, pedagoger och vårdnadshavare känner sig inkluderande i vår verksamhet.

Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen

Barn, pedagoger och vårdnadshavare.

Insats

Att ge alla barn samma förutsättningar att delta i aktiviteter oavsett ålder och kön. Att möta alla barn på samma positiva sätt. Samtala med barnen om samspel och att alla får vara med i leken, prata om olikheter och allas lika värde (ex. med hjälp av kompisböckerna).

Att inkludera vårdnadshavare via instagram, samtal vid hämtning/lämning, samt framåtsyftande samtal och enkäten.

Hur och när ska insatsen följas upp

Under reflektionsstunder i arbetslaget. Genom vårdnadshavares kommunikation om barnens trivsel, samt samtal med barnen i verksamheten både i planerade aktiviteter och spontant i vardagen. Vi förmedlar dessa samtal mellan varandra som pedagoger för att vara uppdaterade och kunna följa upp problem vid behov.

Ansvarig för insatsens genomförande
Alla pedagoger.

Kartläggning

Områden som kommit fram i kartläggningen

Kränkande behandling

Kartläggningsmetod

Utvärdering av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling, enkäter, observationer av barngruppen, samlingar, dialog med vårdnadshavare

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Samtal med barnen, personal som aktivt lyssnar på barnen. Vårdnadshavare samt personal har fått svara på enkät.

Resultat och analys

Vi kan se att barnen för det mesta har ett väldigt fint språkbruk, till/med/om varandra och att de visar stor empati för varandra. Barnen är hjälpsamma mot varandra och bjuder in till lek. Men ibland så kommer det ”fula” ord och oönskade beteenden som vi menar att till stor del snappats upp från skolbarnen som ingår i verksamheten på eftermiddagarna.

Vi följer upp barnens trygghetsenkäter: Resultat Ht-2022

- Berätta hur det känns när du ska till förskolan?**
Alla barn har svarat grön gubbe.
- Känner du dig trygg överallt?**
10 barn har svarat/observerats grön gubbe, 1 barn har svarat gul gubbe men uttrycker ingen otrygghet när vi frågar vart det känns otryggt.
- Tycker du om att leka o lära inomhus? Berätta vad?**
Alla barn har svarat/observerats grön gubbe.
- Vad tycker du om samlingen?**
10 barn svarar grön gubbe, 1 barn svarar röd och uttrycker att det är jobbigt att sitta still.
- Berätta vad du tycker om aktiviteter och uppdrag?**
7 barn har svarat grön, 4 barn upplever vi har svårt att förstå frågan (åldersbaserat). Men vid observation från oss pedagoger visar alla barn nyfikenhet och deltagande i våra uppdrag och aktiviteter.
- Tycker du om att leka och lära utomhus?**
9 barn har svarat grön gubbe, 1 barn svarar alla tre gubbar och beskriver gul gubbe: det är pinsamt om jag ramlar då känns det röd gubbe, grön gubbe: toppen att få springa i skogen. 1 barn svarar ”bara inne”.
- Tycker du om att leka och lära i skogen? Berätta vad?**
10 barn svarar grön gubbe, 1 barn svarar röd gubbe och uttrycker ”inte skogen”.

Vi upplever att vi fått positiva svar från barnen, då övervägande svar är gröna gubbar på alla frågor och från alla barn. Vi ser ett resultat att barnen trivs, är trygga och vill vara på förskolan. Vi fortsätter därmed att arbeta vidare på samma sätt som förut och är observanta för de få svaren som blev gula eller röda. Exempel ha någon rörelsepaus i stillasittande samlingar för att öka allas nyfikenhet och intresse. Och finnas närvarande ute på gården och i skogen för att finnas nära om barnen ramlar och upplever det pinsamt.

Ett barn (3år) har övervägande röda gubbar från trygghetsenkäten hemma, men ej i enkäten på förskolan. Vi samtalar med vårdnadshavare kring detta, som själv inte upplever barnet otrygg eller missnöjd med förskolan. Vh menar att barnet kanske var trött då enkäten hemma gjordes på kvällen, då barnet sa röd på gubbarna, men ej kunde uttrycka varför.

Kön

Kartläggningsmetod

Utvärdering av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling, enkäter, observationer av barngruppen, samlingar, dialog med vårdnadshavare

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Samtal med barnen, personal som aktivt lyssnar på barnen. Vårdnadshavare samt personal har fått svara på enkät

Resultat och analys

Barnen är bra på att ta sin plats oberoende på kön och väljer aktiviteter mer utifrån intresse än kön. Vår uppmuntran till allas lika värde har gett bra resultat.

Etnisk tillhörighet

Kartläggningsmetod

Vi har ett barn i gruppen med annat modersmål än Svenska. (Holländska)

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vi jobbar mycket med språkliga aktiviteter för alla barn i ex. samlingar, högläsning och samtal med barnen för att främja det svenska språket i verksamheten. Barngruppen samspelar genom det svenska språket och använder både ord och kroppsspråk.

Resultat och analys

Vi ser en ökad utveckling av det svenska språket hos barnet som nu uttrycker sig mer än förut.

Funktionsnedsättning

Kartläggningsmetod

Inte relevant för Tiveds förskola

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

.

Resultat och analys

Klicka eller tryck här för att ange text.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Hur samtalar vi till/med/om varandra på ett respektfullt vis?

Åtgärd

Kompisböcker, litteratur, sagor, samlingar, samtal med barnen, närvarande personal.

Motivera åtgärd

Tryggheten ökar om vuxna finns i närheten och vuxnas närvaro minskar risken för verbala trakasserier och annan kränkande behandling
Ansvarig All personal
Datum när det ska utvärderas Enkät våren 2023 och framåtsyftande samtal. Utvärdering sker genom reflektion och diskussion i personalgruppen utifrån det som inkommit.

Kön

Mål och uppföljning Hur bjuder vi på ett fint sätt in varandra till lek? Hur ger vi varandra samma talutrymme och kroppsutrymme?
Åtgärd Sagor, litteratur, kompisböcker, samarbetsövningar, turtagningsaktiviteter och lekar.
Motivera åtgärd I sagans värld kan barnen se och höra hur lekregler kan tillämpas. Det blir avpersonifierat då det som händer i böckerna inte händer dem.
Ansvarig All personal
Datum när det ska utvärderas Enkät, framåtsyftande samtal och reflektion våren 2023

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning Att synliggöra fler språk än svenska i verksamheten för att inkludera alla barn.
Åtgärd Använda oss av fraser på olika språk i ex. samlingen. I vårt fall Holländska och engelska.
Motivera åtgärd Att synliggöra och uppmärksamma hemspråk tillsammans med det svenska språket kan främja språkutvecklingen. Att använda oss av engelska som fler barn känner till, kan göra att det barn med annat hemspråk ej känner sig utpekad då vi använder oss av tre språk.
Ansvarig All personal
Datum när det ska utvärderas Enkät, framåtsyftande samtal och reflektion våren 2023

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning ”Olika är bra”
Åtgärd Kompisböckerna, ”Rocka sockorna”, samtal om olikheter och allas lika värde.
Motivera åtgärd Alla har en plats och funktion. Vi vill ta tillvara allas olika styrkor.
Ansvarig All personal
Datum när det ska utvärderas Enkät, framåtsyftande samtal och reflektion våren 2023

Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. En elev kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra elever. Det finns inget krav på uppsåt. En elev eller anställd behöver alltså inte haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Anmälan om uppmärksamman eller misstänkt kränkande behandling kan göras av elev, vårdnadshavare eller personal vid skolan. Alla elever ska vara informerade av skolans personal om vem de kan vända sig till om de upplever sig kränkta av en annan elev eller en vuxen i verksamheten. Vårdnadshavare får samma information exempelvis i samband med föräldramöte. Om en vuxen i skolan får kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av en elev är de skyldiga att snarast anmäla detta till rektor som i sin tur beslutar om att utreda händelsen. Rektor informerar även skolhuvudmannen.

När det uppstår en situation där en elev känner sig kränkt ska processen hanteras i systemet "Draft It".

Processen innehåller mall för att anmäla och utreda en händelse, ta ställning till, vidta och följa upp åtgärder.

Skolan måste ta ett samlat grepp kring elevens skolsituation och på ett allsidigt sätt utreda elevens känsla av utsatthet. Det är viktigt att den enskilda elevens upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Om flera parter i samma ärende upplever att de utsatts för kränkning ska en anmälan och utredning göras för varje part.

Lagstiftning samt stödmaterial under arbetet med planen

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10)

Skolverkets stödmaterial Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar

Skolverkets rapport Utvärdering av metoder mot mobbning (2011)

Skolverkets rapport Kränkningar i skolan – analyser av problem och lösningar (2013).

Diskrimineringsombudsmannens skrift Husmodellen– ett praktiskt verktyg för att upptäcka och förebygga diskriminering och trakasserier i förskolan och skolan (Diskrimineringsombudsmannen, artikelnummer M2 2009)

Handledning "Lika rättigheter i skolan – Ett stöd i skolans likabehandlingsarbete "(Diskrimineringsombudsmannen, artikelnummer H5.1 2012)

Viktiga begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär när de som arbetar vid skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever, i samband med diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, verksamhet, undervisning läroböcker och så vidare.

Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Det är viktigt att komma ihåg då till exempel elever och/eller vårdnadshavare kan uttrycka att eleverna har diskriminerat varandra.

Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kön

Med kön avses biologiskt kön (i juridisk mening), det vill säga att någon är man eller kvinna.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

Med diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringsgrunden avser diskriminering på grund av religion, annan trosuppfattning, annan religiös åskådning samt ateism.

Funktionsnedsättning/funktionshinder

Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning

Med det avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses uppnådd levnadsålder, samt social identitet med utgångspunkt i ålder.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* avses en särbehandling kopplad till någon av diskrimineringsgrunderna, till exempel ett barns kön eller etnicitet. En *indirekt diskriminering* sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller förfaringsätt som verkar vara neutralt men i praktiken missgynnar ett barn ur ett diskrimineringsperspektiv.

Trakasserier

Trakasserier är en form av diskriminering och innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det kan även vara fråga om ignorerande, utfrysning eller att någon visslar, stirrar eller gör kränkande gester och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är en form av diskriminering i diskrimineringslagen och innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexuell jargong.

Tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. De åtgärder som kravet gäller är sådana som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Främjande respektive förebyggande åtgärder

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Det *förebyggande* arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Främjande arbete - vad säger lagen?

Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn eller elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör det främjande arbetet

1. bedrivs systematiskt och långsiktigt, rikta sig till alla samt vara en del i det vardagliga arbetet,
2. baseras på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår och vilka faktorer som skapar en trygg miljö där alla barn och elever blir respekterade som de är,
3. omfatta kompetensutveckling för personalen för att vid behov öka medvetenheten och kunskapen om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
4. innebära att personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som genomsyrar den pedagogiska verksamheten, samt
5. omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas ett uppträdande som utan att ha samband med en diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet. En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan till skillnad från diskriminering ske mellan elever.

Kränkningar kan till exempel vara:

- fysiska (slag, knuffar och negativa fysiska handlingar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykiska (utfrysning, grimaser, blickar, skratta nedlåtande, att alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, telefoner, lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbkommunities).

Mobbning

En person är mobbad om han eller hon upprepade gånger under en viss tid blir utsatt för kränkningar från en eller flera personer.

Utrednings- och åtgärdsskyldighet

Skolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt. Lärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att informera huvudmannen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare/förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när

en elev medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Kartläggning

Då Skolinspektionen visat på att kartläggningen är en av de vanligaste bristerna i skolornas arbete när det gäller likabehandlingsarbetet så följer här nedan en återgivning av Skolverkets allmänna råd om kartläggning.

Enligt skolverkets allmänna råd bör huvudmannen se till att varje verksamhet regelbundet kartlägger och analyserar sin organisation och sina arbetssätt för att försäkra sig om att det inte finns något som leder till eller riskerar att leda till diskriminering eller kränkande behandling.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör i det förebyggande arbetet ingå att

1. regelbundet kartlägga barnens och elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
2. analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
3. i samband med analysen även utvärdera tidigare insatser för att förebygga diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
4. utifrån de identifierade riskerna formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet,
5. planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och bestämma vem som ansvarar för respektive insats, samt se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen av resultaten och när man avgör vilka insatser som ska sättas in.